

**Memorial Democràtic: polítiques públiques
de la memòria. Primer Col·loqui Internacional**
Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

DOSSIER DE PREMSA

**Memorial Democràtic: polítiques públiques
de la memòria. Primer Col·loqui Internacional**
Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

EL COL·LOQUI	3
CONTINGUTS	4
PONENTS	6
ACTIVITATS PARAL·LELES	7
LA DIRECCIÓ GENERAL DE LA MEMÒRIA DEMOCRÀTICA	11
ORGANITZADORS	12

Memorial Democràtic: polítiques públiques de la memòria. Primer Col·loqui Internacional

Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

El Col·loqui

El **Primer Col·loqui Internacional Memorial Democràtic: Polítiques Públiques de la Memòria**, el primer d'aquestes característiques que se celebra a l'Estat, començarà el pròxim dimecres, 17 d'octubre, amb més de 450 persones inscrites. Durant tres dies, Barcelona es convertirà així en centre de debat sobre les polítiques públiques de recuperació de la memòria històrica arreu del món i en un aparador de les institucions memorials creades per països com Xile, Argentina, Alemanya, França, Rússia o Sud-Àfrica. El Col·loqui reunirà més de 30 ponents, experts en polítiques de memòria i responsables d'institucions memorials, d'una dotzena de països diferents (Alemanya, França, Itàlia, Argentina, Xile, Estats Units, Sud-Àfrica, Catalunya i resta de l'Estat espanyol, entre d'altres).

Tot plegat, mentre el Parlament de Catalunya debat la Llei de creació del Memorial Democràtic, la primera institució dedicada a la recuperació de la memòria històrica a l'Estat, i mentre el Congrés dels Diputats debat la Llei de la Memòria.

La inauguració del Col·loqui se celebrarà al Palau de la Generalitat el pròxim dimecres 17 (18h). Isabel Allende, directora de la Fundació Salvador Allende, i Josep Fontana, catedràtic emèrit de la UPF, s'encarregaran de les conferències inaugurals. L'acte comptarà amb la presència del president, José Montilla, el conseller d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, Joan Saura, i el rector de la Universitat de Barcelona, Màrius Rubiralta.

El conseller Joan Saura presidirà l'acte de cloenda el dissabte 20 i presentarà les conclusions del Col·loqui (18h). En el mateix acte, s'emetrà un missatge enregistrat d' Avner Shalev, president de la Fundació Yak Vashem (Museu de l'Holocaust de Jerusalem), entitat guardonada recentment amb el Premi

Memorial Democràtic: polítiques públiques de la memòria. Primer Col·loqui Internacional

Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

Príncep d'Astúries. També hi participarà Marcia Scantlebury, responsable del Museu de la Memòria impulsat pel govern xinès.

Continguts

Sota el títol "**Primer Col·loqui Internacional Memorial Democràtic: Polítiques Públiques de la Memòria**" –mitjançant ponències, debats i activitats complementàries- s'analitzaran continguts com ara la memòria com a objecte de les polítiques públiques, l'experiència i els models de diferents institucions memorials, o el paper de la memòria en les societats contemporànies.

El col·loqui es convoca amb un doble objectiu: d'una banda, es tracta d'ubicar en el context internacional els debats sobre la memòria històrica que han tingut una presència significativa a Catalunya. D'altra banda, el col·loqui vol enriquir el debat sobre el paper de les institucions públiques de Catalunya en la restitució de la memòria democràtica del país i, en especial, en la dignificació de les víctimes de la dictadura, en la recuperació de la memòria dels protagonistes de la lluita antifranquista, i en la difusió del coneixement sobre els fonaments del sistema de llibertats de què gaudeix la nostra societat.

En concret, la primera jornada estarà dedicada a "**Els Estats i la memòria**", i inclourà taules rodones sobre la "**Legalitat, legitimitat, responsabilitat i reparació**" i sobre "**Institucions memorials**". L'objectiu de la jornada serà conèixer diversos models de polítiques públiques d'acció memorial en països que han viscut episodis de trauma social ocasionat per conflictes bèl·lics o règims totalitaris.

Memorial Democràtic: polítiques públiques
de la memòria. **Primer Col·loqui Internacional**
Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

La segona jornada se centrarà en "**Vestigis, interpretació i transmissió de la memòria**". Inclourà taules rodones sobre "**L'experiència, el coneixement i la memòria: límits i conciliacions**" i sobre "**Suports per a la transmissió de la memòria**". Al llarg de la jornada s'abordaran des d'una perspectiva interdisciplinària, els procediments, els formats i els mètodes de treball amb i sobre la memòria. Tancaran cada jornada tres "Espais de síntesi" simultanis concebuts com a moments de debat obert, sobre un eix temàtic concret, entre tots els participants al Col·loqui.

L'últim dia del Col·loqui, el dissabte 20 d'octubre, se centrarà en l'experiència de l'Estat espanyol. En una taula rodona, representants de Catalunya; Andalusia; Aragó; Galícia i el País Basc exposaran les polítiques impulsades per cada govern autonòmic. Una segona taula rodona se centrarà en els

Espais de la Memòria a Catalunya, el projecte del govern d'impulsar la recuperació del patrimoni de la guerra civil i la lluita per la democràcia unificant els criteris de senyalització, elaborant inventaris de patrimoni, i analitzant els projectes de memòria arreu de Catalunya. L'objectiu és promoure, en col·laboració amb les administracions i entitats locals, la recuperació de la memòria històrica mitjançant el coneixement del patrimoni memorial del nostre país –trinxeres, refugis, rutes de l'exili, presons, fosses etc.–

Dissabte 20 d'octubre, representants de la comissió assessora del Memorial Democràtic presentaran els objectius i funcions del Memorial als participants. Per últim, es tancarà el Col·loqui amb la participació d'entitats memorials

Memorial Democràtic: polítiques públiques de la memòria. Primer Col·loqui Internacional

Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

que treballen per la recuperació de la memòria democràtica. La seva participació en la cloenda vol ser un reconeixement a la tasca de la societat civil per recuperar la memòria històrica al nostre país.

Ponents

Hi participaran més de **trenta ponents** procedents de **Xile, Sud-àfrica, França, Itàlia, Alemanya, Rússia, Argentina, Estats Units i Estat espanyol**, països que, en la majoria de casos, han patit processos traumàtics i han desenvolupat polítiques de recuperació de la memòria democràtica en els últims anys. Els ponents aprofundiran en aspectes com les polítiques públiques de memòria; els models i experiències d'institucions memorials; la recuperació dels vestigis; la interpretació i la transmissió de la memòria...etc. La sessió inaugural del Col·loqui comptarà amb la participació de M^aIsabel Allende.

Entre els ponents destaquen: **Mª Isabel Allende** (Xile), filla de l'expresident xilè i directora de la Fundación Salvador Allende; **Horacio Verbitsky** (Argentina), responsable del Centre d'Estudis Legals i Socials; **Jean-Claude Duclos** (França), director del Museu de la Deportació de l'Isère; **Elisabeth Lira** (Xile), responsable de la Comissió xilena sobre presó política i tortura; **Julian Bonder** (EEUU), arquitecte i professor de la Roger Williams University de Rhode Island; **Judith Saïd** (Argentina), coordinadora de l'Arxiu Nacional de la Memòria d'Argentina; **Jacques Fredj** (França), director del Memorial de la Shoah; i **Ciraj Rassool** (Sud-Àfrica), responsable de The District Six Museum. També hi participaran historiadors catalans, com **Josep Fontana** i **Ricard Vinyes** i l'escriptor albanès **Bashkim Shehu**.

Memorial Democràtic: polítiques públiques de la memòria. Primer Col·loqui Internacional

Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

Activitats Paral·leles

En el marc del Col·loqui, es realitzaran diverses activitats paral·leles:

- **Ausencias.** Exposició fotogràfica de **Gustavo Germano**

La **Sílvia Ester Bianchi** i la Ramona, veïna seva, al portal de casa compartint confidències. La Sílvia va morir crivellada l'any 1976 embarassada de 9 mesos

La mostra gira entorn a cartoze casos de desapareguts i assassinats a Argentina, a partir dels quals es posa cara a l'univers dels desapareguts: treballadors, obrers, estudiants, famílies senceres; tots víctimes de la repressió il·legal exercida per la dictadura militar entre 1976 i 1983.

Ausencias cerca i troba en la complicitat dels familiars la seva raó de ser. En la seva actitud militant, els familiars de les víctimes reivindiquen, posant

**Memorial Democràtic: polítiques públiques
de la memòria. Primer Col·loqui Internacional**
Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

davant la càmera, l'espai que també havia d'haver estat ocupat. I en aquest buit, veiem als qui ja no hi són.

El fotògraf argentí radicat a Barcelona, Gustavo Germano, torna 30 anys després, acompanyant amb la seva càmera dels familiars i amics, als mateixos llocs d'aquelles fotografies, per tornar a fer-les ara amb la feridora absència de l' ésser estimat.

Quan?

Inauguració dimarts 16 d'octubre, 19 h

On?

Casa Amèrica de Catalunya
C/ Còrsega, 299. Barcelona

Memorial Democràtic: polítiques públiques de la memòria. **Primer Col·loqui Internacional**

Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

- Obra de teatre **Las Trece Rosas**, companyia Delirio

Moments representatius de **Trece Rosas**. Fotografia: Soledad Corna

Las trece rosas és un dels fets històrics més traumàtics de la repressió franquista. L'afusellament de tretze dones va quedar gravat a la memòria col·lectiva. Després de la mort d'aquells dones, van començar a ser conegudes com "Las 13 Rosas Rojas".

L'obra

La primera part presenta, d'una forma molt plàstica i lírica, la situació històrica en la qual van viure les Tretze Roses: de la quotidianitat en la vida d'unes adolescents, a l'esclat de la guerra civil; de la derrota del bàndol republicà a la clandestinitat. I finalment, la detenció. La segona part se centra en la vida a la presó. La tercera part recull la vivència de l'última nit i la seva tràgica destinació final.

El muntatge escènic parteix d'una proposta poètica que té com a base la combinació de poesia, pintura i música.

**Memorial Democràtic: polítiques públiques
de la memòria. Primer Col·loqui Internacional**
Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

Una pintura abstracta de gran format conforma una escenografia que té com a eix principal la presència d'un mur. Aquest mur simbolitza la separació: de dos bàndols que lluiten, el que es diu i el que es calla, el que s'oblida i el que es recorda, la vida i la mort...

L'elecció de la poesia com fil dramaturg conductor i verbal de l'obra no és casual. Els anys de la guerra civil, van ser anys on la poesia va florir i es va fer necessària i quotidiana per al poble. Es lluitava cantant els versos de Miguel Hernández, de Alberti, Lorca o Machado. S'alimentava la fe i l'esperança, la capacitat de resistència, memoritzant o creant poemes.

Tretze roses és una obra coral, cinc actrius representen en diversos passatges el sentir de milers de persones. Per això, en ocasions, els poemes són un riu disgregat en diverses veus. Altres vegades es dialoga o es monologa amb naturalitat en versos rimats que contenen amb senzillesa els processos subjectius de les protagonistes, la seva memòria, els seus anhels per al futur, o la trista constatació de la seva sort.

Quan?

Divendres 19 d'octubre, 22 h

On?

Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison

Sant Pere més Baix, 7 2na planta.

08003 Barcelona

Tel 93 268 42 18

<http://www.bonnemaison-ccd.org>

La Direcció General de la Memòria Democràtica

La Direcció General de la Memòria Democràtica, adscrita al Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, és l'instrument designat per la Generalitat per executar les polítiques públiques de recuperació de la memòria democràtica: homenatge i desgreuge a totes les víctimes de la lluita per la democràcia; proclamació dels valors que fonamenten la democràcia i preservació de la memòria de la lluita contra el franquisme. Aplega totes les competències i unitats relacionades amb la restitució de la memòria democràtica, com ara el Punt d'atenció als expressos polítics i la Unitat de fosses comunes i desapareguts. Entre les actuacions de la DG, destaquen el seguiment de la tramitació de la Llei del Memorial Democràtic i la preparació del projecte de Llei de fosses comunes i el projecte dels Espais de la Memòria, la promoció i senyalització del patrimoni memorial del nostre país – trinxeres, refugis, rutes de l'exili, presons, fosses etc .

La creació de la Direcció General de la Memòria Democràtica respon al fet que, per al Govern de la Generalitat, l'accés a la memòria històrica és un dret de la ciutadania d'una societat democràtica sana i lliure, i per tant, un deure de l'Administració Pública.

**Memorial Democràtic: polítiques públiques
de la memòria. Primer Col·loqui Internacional**
Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

Organitzadors

- **Organització**

Direcció General de la Memòria Democràtica

- **Comissariat**

Montse Iniesta i González

Jordi Guixé i Coromines

- **Consell científic**

Ramon Alberch i Fugueras, Montserrat Duch i Plana, Paul Preston, Antoni Segura i Mas, Mª Jesús Bono i Lahoz, Josep Fontana i Lázaro, Hilari Ragner i Suñer, Ricard Vinyes i Ribas, Cristina Borderias i Mondéjar, Jordi Guixé i Coromines, Josep Ramoneda i Molins, Francesc Vilanova i Vila d'Abadal, Manuel J. Borja-Villel, Montserrat Iniesta i González, Borja de Riquer i Permanyer, Pere Ysàs i Solares, Joan B. Culla i Clarà, Conxita Mir i Curcó, Manuel Risques i Corbella, Àngel Duarte i Montserrat, Carme Molinero i Ruiz, Anna Sallés i Bonastre.

- **Hi col·laboren**

Univerisitat Oberta de Catalunya (UOC)

Casa Amèrica Catalunya

Europe de la Mémoire

Universitat de Barcelona (UB)

Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaïson

**Memorial Democràtic: polítiques públiques
de la memòria. Primer Col·loqui Internacional**
Barcelona, del 17 al 20 d'octubre de 2007

Més informació:

Documentació annexa amb informació
ampliada de ponents, ponències i programa

Gabinet de premsa del DIREP:

93 552 61 08/09

www.memorialdemocratic.net